

CO₂-Prestatieladder

Verslag 2024 (footprintjaar 2023)

Organisatie: Gemeente Ooststellingwerf
Contactpersoon: Kim Wierenga

Adviseur: Pam Vermeer & Michiel de Soet
Adviesbureau: De Duurzame Adviseurs

Publicatiedatum: 17-09-2024
Versie: 1.0

de duurzame
adviseurs

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding van de CO₂-Prestatieladder	4
2 Directiebeoordeling	5
2.1 <i>Significante wijzigingen</i>	5
2.1.1 Organizational boundary	5
2.1.2 Referentiejaar	5
2.1.3 Plan van aanpak en CO ₂ -reductiedoelstellingen	5
2.1.4 Projecten met gunningvoordeel	5
2.2 <i>Prestaties</i>	5
2.2.1 CO ₂ -emissies, energieprestaties en energiebeoordeling	5
2.2.2 Energiebeleid en voortgang	6
2.2.3 Communicatie	7
2.2.4 Initiatieven	7
2.3 <i>Doeltreffendheid en toereikendheid van middelen</i>	7
2.4 <i>Status van acties uit voorgaande directiebeoordelingen</i>	7
2.5 <i>Bevindingen uit de interne audit</i>	7
2.6 <i>Bevindingen uit voorgaande externe audits</i>	8
2.7 <i>Kansen voor verbetering</i>	8
2.8 <i>Output van de directie</i>	9
2.9 <i>Budgetten en investeringen</i>	9
3 Leeswijzer	10
4 Beschrijving van de organisatie	11
4.1 <i>Introductie</i>	11
4.2 <i>Verantwoordelijke</i>	11
4.3 <i>Organizational boundary</i>	11
4.4 <i>Organisatiegrootte</i>	12
4.4.1 Groottebepaling	12
4.4.2 Vrijstelling van normen	12
4.5 <i>Projecten met gunningvoordeel</i>	12
5 Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris	13
5.1 <i>Rapportage volgens ISO 14064-1</i>	13
5.2 <i>Referentiejaar en rapportagejaar</i>	13
5.2.1 Significante veranderingen en herberekeningen	13
5.3 <i>Kwantificeringsmethoden</i>	14
5.3.1 Veranderingen van kwantificeringsmethoden	14
5.3.2 Onzekerheden	14
5.4 <i>CO₂-emissie berekeningen</i>	15
5.4.1 CO ₂ -emissies	15
5.4.2 Uitsluiting van overige GHG-emissies	15
5.5 <i>Verbranding van biomassa en GHG-verwijderingen</i>	15
5.6 <i>Onzekerheden en impact</i>	15

5.7	Verificatie	16
6	Voortgang en ambitiebepaling	17
6.1	Ambitie	17
6.1.1	Vergelijking met sectorgenoten	17
6.1.2	SKAO maatregellijst.....	17
6.2	CO ₂ -reductiedoelstellingen en voortgang	17
6.2.1	Hoofddoelstelling.....	17
6.2.2	Subdoelstellingen	18
6.3	Energiebeoordeling	18
6.3.1	Identificatie grootste energiestromen	18
6.3.2	Analyse elektriciteitsverbruik.....	19
6.3.3	Analyse brandstofverbruik wagenpark	21
6.3.4	Conclusies en aanbevelingen.....	22
6.4	Conclusie ambitiebepaling	22
	Disclaimer & Colofon	23
	Bijlagen	24
	<i>Bijlage A – Organizational boundary</i>	<i>24</i>
	Verdieping op de organisatie	24
	Vaststellen van de verbonden partijen	27
	Toepassing van de methodiek	30
	Vaststelling van de organizational boundary	31
	<i>Bijlage B – Initiatieven.....</i>	<i>32</i>
	<i>Inventarisatie sector- en keteninitiatieven</i>	<i>32</i>
	<i>Actieve deelname</i>	<i>32</i>
	Lopende initiatieven	32
	Friese Energie Tafel (FET).....	32
	Vereniging Circulair Friesland	32
	P10.....	32
	Community of Practice SKAO	33
	De Transitievisie Warmte.....	33

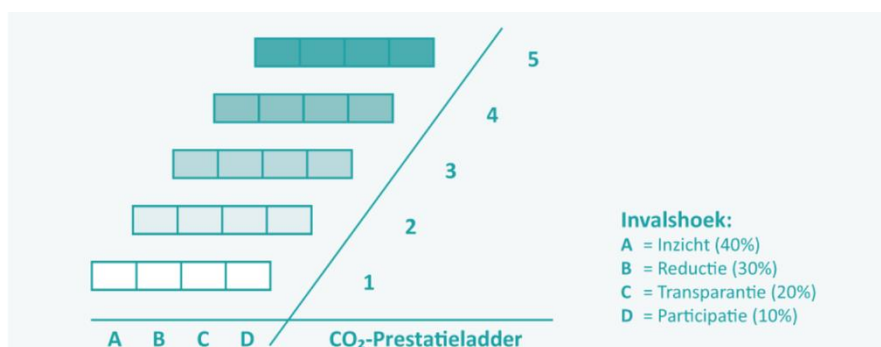
1 Inleiding van de CO₂-Prestatieladder

De CO₂-Prestatieladder is een managementsysteem dat zich richt op CO₂-reductie, energiebesparing en het gebruik van duurzame energie binnen de bedrijfsvoering en in projecten en in de keten. Het systeem vereist continue verbetering van inzicht, verdere CO₂-reductiemaatregelen, communicatie en samenwerking in de bedrijfsvoering. Het helpt organisaties met het structuren van interne bedrijfsprocessen rondom verduurzaming en het opzetten van duurzaamheidsverslaggeving met een focus op CO₂. Naast het maatschappelijke belang van duurzaamheid biedt het ook kansen voor het inspireren van interne en externe belanghebbenden, onderscheiding ten opzichte van concurrenten, kostenbesparing en het voldoen aan wetgeving. Daarnaast kan het certificeren op de CO₂-Prestatieladder voordeel opleveren in aanbestedingen van (publieke) opdrachtgevers. Hoe meer een organisatie zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vijf niveaus, waarbij niveau één, twee en drie zich richten op de eigen organisatie en niveau vier en vijf een stap maken naar de keten van de organisatie. Om de ladder te beklimmen naar een volgend niveau moet aan alle verplichte normen van onderliggende niveaus worden voldaan. Ieder niveau omvat de volgende vier invalshoeken:

- A. Inzicht** maakt een organisatie bewust van de eigen CO₂-prestatie, de risico's en kansen, biedt de organisatie informatie die ze kan gebruiken voor het formuleren van effectieve doelstellingen en maatregelen om de CO₂-uitstoot te reduceren, en waar de communicatie en samenwerking zich op dient te richten. Invalshoek A stimuleert organisaties om eigen uitstoot en in de keten te kennen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang, reikwijdte en efficiëntie van inzicht en kwaliteit van de emissie-inventaris.
- B. Reductie** creëert kansen voor het terugdringen van energieverbruik en CO₂-uitstoot, en bevordert samenwerking zodat de meest efficiënte opties voor reductie in de keten worden aangepakt. De organisatie realiseert continue verbetering van de efficiëntie van maatregelen, in het vaststellen en behalen van doelen en het aantonen van voortgang op doelstellingen en maatregelen.
- C. Transparantie** stimuleert de creatieve betrokkenheid van medewerkers. Ook weten organisaties van elkaars inzet, en kan een organisatie door anderen worden aangesproken op de ambities en vorderingen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang en verspreiding van de communicatie en in het verwerken van inbreng van de interne en externe belanghebbenden.
- D. Participatie** laat een organisatie investeren in samenwerking, delen van eigen kennis en daar waar mogelijk gebruikmaken van kennis die elders is ontwikkeld. De organisatie realiseert continue verbetering in het selecteren van nuttige initiatieven en het toepassen van de kennis in de organisatie.

Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder. In onderstaand figuur wordt bovenstaande tekst schematisch weergegeven met de bijbehorende weg van de invalshoeken voor certificering (bron: Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, SKAO).

2 Directiebeoordeling

De directiebeoordeling van de CO₂-Prestatieladder vindt jaarlijks plaats om de continue geschiktheid, toereikendheid, doeltreffendheid en afstemming met de strategische richting van de organisatie te bewerkstelligen. Deze beoordeling is onderdeel van onze Plan-Do-Check-Act cyclus.

2.1 Significante wijzigingen

2.1.1 Organizational boundary

De organizational boundary is opgesteld volgens de eisen van *Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, hoofdstuk 4*. Daarbij is de *Bijlage bij de Praktische Gids voor overheden m.b.t. verbonden partijen (1 april 2021)* toegepast.

De organizational boundary zoals deze op het certificaat wordt vermeld is als volgt:

- Gemeente Ooststellingwerf

Binnen de gemeentelijke organisatie horen de volgende vestigingen:

Met de volgende werklocaties:

- Gemeentehuis – 't Oost 11, Oosterwolde
- Gemeentewerf – Nanningaweg 47c, Oosterwolde

De volledige analyse van de boundary is te vinden in Bijlage A van dit document.

2.1.2 Referentiejaar

Dit jaar is het eerste jaar dat de gemeente Ooststellingwerf gebruik maakt van de methodiek van de CO₂-prestatieladder. Er is voor gekozen om 2023 aan te houden als referentiejaar.

2.1.3 Plan van aanpak en CO₂-reductiedoelstellingen

Dit jaar is het eerste jaar dat de gemeente Ooststellingwerf gebruik maakt van methodiek van de CO₂-prestatieladder. Voor meer informatie over het plan van aanpak en de reductiedoelstellingen, zie paragraaf [6.2](#).

2.1.4 Projecten met gunningvoordeel

Een project met gunningvoordeel is een project van een organisatie waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht, of op welke manier de CO₂-Prestatieladder in de aanbesteding is gevraagd. Gemeente Ooststellingwerf voert nooit opdrachten vanuit een aanbesteding uit, waardoor er geen projecten met gunningvoordeel zijn.

2.2 Prestaties

2.2.1 CO₂-emissies, energieprestaties en energiebeoordeling

CO₂-emissies

In de tabel op de volgende pagina zijn de verbruiken en bijbehorende CO₂-emissies weergegeven voor scope 1, 2 en business travel.

TABEL M1. OVERZICHT CO₂-EMISSIONS, GEHELE ORGANISATIE 2023 Heel jaar

TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 1	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Aardgasverbruik	87.851	m ³	2.079	182,6	32%
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	375	liter	2.821	1,1	0%
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	96.825	liter	3.256	315,3	56%
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	3.921	liter	2.821	11,1	2%
Brandstofverbruik wagenpark - CNG	522	kg	2.608	1,4	0%
Totaal scope 1				511,4	
TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 2	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	0	kWh	456	-	0%
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	1.181.617	kWh	0	-	0%
Totaal scope 2				-	
TYPE EMISSIONSTROOM BUSINESS TRAVEL	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	281.308	km	193	54,3	10%
Zakelijk vervoer - openbaar vervoer	53.387	km	20	1,1	0%
Totaal business travel				55,4	
TOTALE EMISSIONS SCOPE 1, 2 EN BUSINESS TRAVEL				566,7	

Energieprestaties

Dit is het eerste jaar dat de gemeente de footprint in kaart brengt. Er kunnen volgend jaar uitspraken worden gedaan over de trendlijnen.

Energiebeoordeling

Over de grootste 80% energieverbruiken is een energiebeoordeling uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat elektriciteit de grootste post van energieverbruik is binnen de organisatie met 44% van het totaal. De tweede grootste verbruiker van energie is het wagenpark met 39%. Samen nemen deze twee posten 83% van het energieverbruik voor hun rekening. Over deze twee elementen is een energiebeoordeling gedaan. Voor meer informatie hierover verwijzen wij naar hoofdstuk 6.3.

2.2.2 Energiebeleid en voortgang

CO₂-reductiedoelstelling

De hoofddoelstelling voor CO₂-reductie in scope 1, 2 en business travel is als volgt:
Gemeente Ooststellingwerf wil in 2027 75% CO₂ reduceren ten opzichte van 2023. Deze doelstelling is absoluut.

De meest significante maatregelen uit het plan van aanpak die hiertoe moeten leiden zijn:

- Inzet HVO100;
- Verduurzamen/elektrificeren wagenpark;
- Inkoop groengas voor gemeentelijk vastgoed.

NB: De inzet van HVO100 is nog niet bestuurlijk afgestemd. Dit is de eerste actie die uitgevoerd moet worden voor deze reductiemaatregel. Er is wel voldoende draagvlak voor de reductiemaatregel. Bestuurlijke afstemming volgt na ambtelijk advies over vorm van implementatie HVO100.

Energie reductiedoelstelling

Verder heeft de organisatie een reductiedoelstelling in het energieverbruik van 9% in 2027 ten opzichte van 2023 in scope 1 en 2. Deze reductie moet het gevolg zijn van de volgende maatregelen:

- Elektrificatie wagenpark;
- Dimprotocol toepassen openbare LED verlichting;
- Optimalisatie klimaatinstallatie gemeentehuis;

- Plaatsen LED verlichting gemeentehuis.

2.2.3 Communicatie

Er wordt tenminste halfjaarlijks intern en extern gecommuniceerd over de CO₂-footprint, de voortgang van het plan van aanpak en de doelstellingen, de mogelijkheid van individuele bijdrage van medewerkers en de initiatieven. Dit gebeurt conform het hiervoor opgestelde communicatieplan. Daarnaast worden op de website van de SKAO en op de eigen website de verplichte internetpublicaties geplaatst.

Ieder half jaar brengen we alle nodige gegevens voor het bepalen van de CO₂-voetafdruk en de voortgang van de maatregelen en de vermindering in CO₂-uitstoot in kaart. Om te zorgen dat dit compleet en juist gebeurt, werken we volgens het zogeheten energimanagement actieplan. Dit is een vaste werkwijze waarin de kwaliteitseisen en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd.

2.2.4 Initiatieven

Er wordt actief deelgenomen aan de CO₂-reductieinitiatieven:

- Friese Energie Tafel;
- Vereniging Circulair Friesland;
- P10;
- De Transitievisie Warmte;
- Community of Practice gemeenten (SKAO).

Het doel van deze deelname met sector- en/of ketenpartners is het uitwisselen van kennis en stimuleren van innovatie omtrent CO₂-reductie. Hiervoor wordt jaarlijks een budget vrijgemaakt, wat in deze directiebeoordeling geaccordeerd wordt.

2.3 Doeltreffendheid en toereikendheid van middelen

Dit is het eerste jaar dat de gemeente Ooststellingwerf op gaat voor certificering in het kader van de CO₂ prestatieladder. De projectleider beoordeeld dat het opzetten van het CO₂-reductiesysteem goed is gelukt. Zij verwacht dat het systeem naar behoren gaat werken. De bevindingen uit de interne audit, met betrekking tot de doelstellingen per eis, laten zien dat de opzet correct is. De komende maanden zullen uitwijzen of dit in de praktijk ook gaat werken. Er is voorsnog geen noodzaak voor wijzigingen in het opgestelde CO₂-managementsysteem, de doelstellingen, maatregelen of deelname aan initiatieven.

Daarnaast geeft het in kaart brengen van de emissiestromen veel inzicht in de energieverbruiken en geeft het handvatten om het verbruik gericht te reduceren. De interne communicatie over dit onderwerp draagt bij tot het vergroten van de bewustwording onder de medewerkers. Het certificaat is van belang voor het binnen halen van opdrachten, onze positie in de markt en duurzaamheidsambities. Om deze redenen vindt de projectleider het relevant om het certificaat te behouden. Daarnaast is dit opgenomen in de Circulaire Uitvoeringsstrategie Ooststellingwerf, als onderdeel van de uitwerking hoe een circulaire economie in de gemeente Ooststellingwerf wordt bevorderd. Er is geen behoefte aan extra middelen (tijd en opleiding) om dit te realiseren.

2.4 Status van acties uit voorgaande directiebeoordelingen

Aangezien dit jaar het eerste jaar is dat de footprint in kaart wordt gebracht en een directiebeoordeling wordt uitgevoerd, zijn er nog geen kansen voor verbetering uit directiebeoordelingen naar voren gekomen.

2.5 Bevindingen uit de interne audit

De interne audit is uitgevoerd op 22-07-2024 door Daniël Gorter, werkzaam bij De Duurzame Adviseurs. De auditee was Kim Wierenga. Hieruit kwamen de volgende bevindingen:

- Afwijkingen steekproef:
 - Er is van Kuipenstreek 13A een ander bronbestand gebruikt dan is aangegeven in het CO₂ dashboard.

- Dit is aangepast in het dashboard.
- Weemeweg 1 moet Weemeweg 3 zijn.
 - Dit is aangepast in het dashboard en in het verslag.
- In het APV werd aangegeven dat het gasverbruik van de werf en gemeentehuis data over 2022 betreft, welke is gecorrigeerd voor 2023. Dit is niet (meer) het geval.
 - Er is op een later moment nieuwe data beschikbaar gekomen, maar dit was nog niet aangepast in het APV. Dit is inmiddels hersteld.
- Beoordeling van wagenpark in de energiebeoordeling uitbreiden.
 - Er stonden fouten in de energiebeoordeling van het wagenpark. Deze is nogmaals onder de loep genomen, aangepast en aangevuld.
- Data over het laden van elektrische auto's is niet opgenomen. Deze lijkt ook niet beschikbaar, maar dat is niet genoemd in het verslag.
 - Benoemd als verbeterpunt voor de volgende cyclus.
- De plannen om te tanken met HVO-100 moeten nog worden goedgekeurd door het college/de raad, maar deze onzekerheid staat nog niet vermeld in het dossier.
 - Opgenomen als punt bij onzekerheden.
- Er dient intern nog gecommuniceerd te worden over de footprint.
 - Er zal gecommuniceerd worden voor de externe audit.
- Directiebeoordeling dient nog ondertekend te worden.
 - Op 11 september wordt de directiebeoordeling voorgelegd aan de directie ter ondertekening.
- Energiemanagement actieplan nog in- en extern communiceren en het is onduidelijk of dit is onderschreven door hoger management.
 - Energiemanagementactieplan is intern reeds gecommuniceerd. Extern communiceren gaat nog gebeuren. Tevens wordt directie via directiebeoordeling op de hoogte gebracht en kan directie deze via directiebeoordeling onderschrijven.
- Emissie-inventaris laten verifiëren door CI tijdens externe audit

Deze punten zijn inmiddels conform vereisten uitgevoerd. De verificatie van de CO₂-emissie-inventaris zal plaatsvinden tijdens de externe audit.

2.6 Bevindingen uit voorgaande externe audits

Aangezien dit jaar het eerste jaar is dat de footprint in kaart wordt gebracht en een externe audit wordt uitgevoerd, zijn er nog geen kansen voor verbetering uit voorgaande externe audits.

2.7 Kansen voor verbetering

Naar aanleiding van deze evaluatie zijn er kansen voor verbetering geïdentificeerd. Deze leiden tot de volgende acties voor komend jaar:

- Er is bij het opstellen van de initiële footprint veel tijd gestoken in het verzamelen van de juiste data. Het verder verbeteren van het proces van data verzamelen is noodzakelijk, zodat dit soepel verloopt. Hierin zijn niet alleen de gemeentelijke collega's nodig, maar is ook goede afstemming met de energieleveranciers van belang.
- Sturen op aanwezigheid van slimme meters bij al het gemeentelijk vastgoed.
- Uitwerken scenario's verduurzamen gemeentelijk vastgoed (in combinatie met het accommodatiebeleid).
- Vasthouden aan delen met kennis tussen OWO-gemeenten.
- Elke zes weken komt het programma duurzaamheid in brede samenstelling bij elkaar. Tijdens dit overleg wordt besproken waar we staan ten opzichte van het programma, maar ook hoe verschillende projecten met elkaar samenhangen. En waar we meer op duurzaamheid kunnen sturen. We houden vast aan deze gezamenlijke momenten om duurzaamheid breed op te pakken in de organisatie.
- Collega's betrokken houden bij nut en noodzaak CO₂-prestatieladder, zodat ze weten wat van ze verwacht wordt en alle data vanaf het begin van het jaar beter bijgehouden wordt.
- Onderzoeken of data van ladingen elektrische auto's apart beschikbaar gemaakt kunnen worden

- Teruglevering van zonnepanelen opnemen en verwerken in footprint.

2.8 Output van de directie

De directie is op 11 september 2024 op de hoogte gesteld van de voortgang rondom de CO₂-Prestatieladder. Dit heeft plaatsgevonden in de vorm van een presentatie, waarbij de aanwezigen vragen konden stellen en in gesprek konden gaan met elkaar. De presentatie is gegeven door Michiel de Soet van De Duurzame Adviseurs in samenwerking met Kim Wierenga. De presentatie is bij opvraag beschikbaar bij de projectleider en heeft de volgende onderwerpen behandeld:

- Footprint 2023;
- (Voortgang) doelstellingen en (voortgang) maatregelen;
- Communicatie;
- Deelname aan initiatieven;
- Concrete acties (verbeteringen en wijzigingen systeem) en besluiten;

De directie is verheugd dat de gemeente Ooststellingwerf op gaat voor certificatie op de CO₂ Prestatieladder. Als gemeente zijn we ons bewust van de voorbeeldrol die wij hebben richting de maatschappij. De afgelopen jaren zijn we al voortvarend aan de slag gegaan met het verduurzamen van onze organisatie. Zo nemen we al geruime tijd 100% groene Nederlandse stroom af, zetten we in op het verduurzamen van ons wagenpark en wordt het gemeentehuis verwarmd door het inzetten van warmtepompen. Het certificeren volgens de CO₂ Prestatieladder geeft ons de kans om dit verder uit te breiden en geeft handvatten om te meten hoe we ervoor staan. Ondanks de stappen die we al hebben gezet kunnen we aan de slag om de komende jaren 75% CO₂-uitstoot te reduceren. We hebben er alle vertrouwen in dat we dit met elkaar gaan behalen. Omdat dit het eerste jaar is dat we als organisatie opgaan voor certificatie, is het nog vroeg om een uitspraak te kunnen doen over de werking van het managementsysteem. Het proces om tot certificatie te komen is redelijk soepel doorlopen. De samenwerking met de gemeenten Weststellingwerf en Opsterland helpt ons in dit proces.

2.9 Budgetten en investeringen

Voor het uitvoeren van het plan van aanpak, het behouden van het CO₂-Prestatieladder certificaat en participatie aan initiatieven hebben we als directie een budget beschikbaar gesteld. De kosten voor het jaarlijks onderhouden van de CO₂-Prestatieladder zijn als volgt:

€11.500,-	Ondersteuning De Duurzame Adviseurs per jaar
€6.022,50	Kosten certificering initiële audit (2024)
€5.205,-	Jaarlijkse kosten certificering periodieke audit (2025 en 2026)
€6.022,50	Kosten hercertificeringsaudit (2027)
€1022,45	Jaarlijkse contributie SKAO
€33.810,-	Jaarlijkse bijdrage initiatieven

De eventuele besparingen die de maatregelen opleveren, worden waar het kan gebruikt om te investeren in nieuwe maatregelen.

Ondertekening

Kenmerk:	Directiebeoordeling 2024
Datum:	11-09-2024
Versie:	1.0

-----	Willem Mutter, gemeentesecretaris
Handtekening	-----
	Naam en functie

3 Leeswijzer

Dit dossier is opgebouwd uit verschillende documenten. In dit hoofdstuk wordt toegelicht welk doel elk document dient.

CO₂-verslag

Dit CO₂-verslag omvat de tekstuele informatie ter ondersteuning van het CO₂-managementsysteem. De opbouw van dit document is als volgt:

1. Introductie van de CO₂-Prestatieladder
2. Directiebeoordeling
3. Leeswijzer van de verschillende documenten in het dossier
4. Beschrijving van de organisatie
5. Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris conform ISO 14061-1
6. Voortgang en ambitiebepaling

Bijlage A: Toelichting van de organizational boundary

CO₂-dashboard

Het Excel document "CO₂-dashboard" omvat de scope 1, 2 en business travel CO₂-emissies en energieverbruiken en de voortgang hiervan. In het tabblad "data" worden de brongegevens ingevoerd en gekoppeld aan de juiste CO₂-emissiefactoren van dat jaar vanuit het tabblad "input keuzevariabelen".

Acties, planning en verantwoordelijkheden

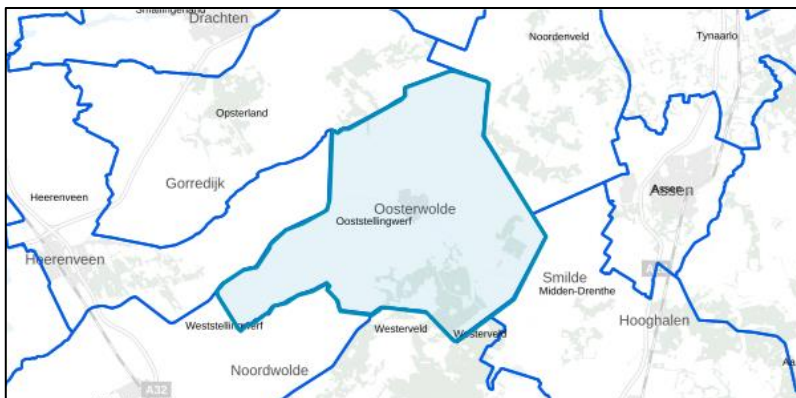
Het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden" omvat de stuurcyclus en het energiemangement actieplan voor het onderhouden van het CO₂-managementsysteem. Hierin worden acties, planning en verantwoordelijkheden omschreven, belanghebbenden geïdentificeerd en wordt een checklist met de verplichte communicatie bijgehouden. Verder wordt de dataverzamelingsprocedure vastgelegd en het plan van aanpak voor CO₂-reductiemaatregelen inclusief berekening van de CO₂-reductiedoelstellingen omschreven.

4 Beschrijving van de organisatie

4.1 Introductie

De Gemeente Ooststellingwerf is gelegen in de provincie Friesland. De naam "Ooststellingwerf" verwijst naar de oorsprong van het gebied, waarbij "stelling" refereert naar een afscheiding of grens en "Oost" duidt op de oostelijke ligging ten opzichte van het westelijk aangrenzende Weststellingwerf. Er wonen ongeveer 25.500 inwoners in de gemeente.

De gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de ambtenaren werken samen om inwoners, bedrijven en organisaties de beste service te bieden. De gemeente werkt samen met de gemeenten Weststellingwerf en de gemeente Opsterland. Dit samenwerkingsverband heeft betrekking op verschillende gebieden zoals sociale zaken, economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening en ook de CO₂ prestatieladder. De gemeenten hebben er voor gekozen om gezamenlijk op te trekken rondom de CO₂ prestatieladder, maar wel een individuele certificering aan te gaan.

4.2 Verantwoordelijke

Kim Wierenga is de interne verantwoordelijke voor het beheren van de CO₂-Prestatieladder. Zij draagt verantwoordelijkheid voor het uitzetten van taken, toewijzen van verantwoordelijkheden en het rapporteren aan het management. Voor het opstellen van alle bijbehorende documentatie voor het behalen van niveau 3 op de CO₂-Prestatieladder wordt de organisatie ondersteund door het adviesbureau De Duurzame Adviseurs.

4.3 Organizational boundary

De organizational boundary is opgesteld volgens de eisen van *Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, hoofdstuk 4*. Daarbij is de *Bijlage bij de Praktische Gids voor overheden m.b.t. verbonden partijen (1 april 2021)* toegepast.

De organizational boundary zoals deze op het certificaat wordt vermeld is als volgt:

Gemeente Ooststellingwerf

Met de volgende werklocaties:

- Gemeentehuis
- Gemeentewerf

adres en plaatsnaam

't Oost 11, Oosterwolde
Nanningaweg 47c, Oosterwolde

Waarbij de onderstaande gebouwen worden gerekend tot de gemeentelijke vastgoedlijst:

- Vaart ZZ 67, Appelscha¹
- Schoolstraat 12, Donkerbroek²
- Weemeweg 3 Oosterwolde FR
- Willem Kroezestraat 6 Waskemeer

¹ Staat geregistreerd in sommige portalen als *Alle Wijzesweg 53 B*, betreft gymnastieklokaal – bijbehorende postcode 8426AG.

² Staat geregistreerd in sommige portalen als *Herenweg 70 A Donkerbroek* – bijbehorende postcode 8435XV.

- Laweijstraat 10 Haulerwijk
- Hoofdweg 31 Elsloo
- Nanningaweg 47b, Oosterwolde (KCA depot)

Bestaande uit de volgende materiële bezittingen die in eigendom zijn van de organisatie:

- Wagenpark en materieel
- Riolen en gemalen
- Kunstwerken (bruggen en tunnels)
- Openbare verlichting

Bestaande uit de volgende verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen:

- Geen

De volledige analyse is te vinden in Bijlage A van dit document.

4.4 Organisatiegrootte

4.4.1 Groottebepaling

De CO₂-Prestatieladder onderscheidt kleine, middelgrote en grote organisaties op basis van CO₂-uitstoot binnen de vastgestelde organizational boundary. Dit wordt gedaan volgens onderstaande tabel. Hierbij wordt eerst vastgesteld of de organisatie behoort tot de categorie "diensten" of tot de categorie "werken/leveringen" (conform Richtlijn 2014/24/EU). Gemeente Ooststellingwerf behoort tot de categorie diensten.

	DIENTEN	WERKEN/LEVERINGEN
Kleine organisatie (K)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal ($\leq$) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot <i>van de kantoren en bedrijfsruimten</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot <i>van alle bouwplaatsen en productielocaties</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie (M)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal ($\leq$) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot <i>van de kantoren en bedrijfsruimten</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot <i>van alle bouwplaatsen en productielocaties</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie (G)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar.	Overig

De CO₂-uitstoot is te vinden in de CO₂-emissie-inventaris rapportage in het document "CO₂-dashboard". Met deze uitstoot valt de organisatie in de categorie middelgroot.

4.4.2 Vrijstelling van normen

Voor niveau 3 gelden geen vrijstellingen van normen.

4.5 Projecten met gunningvoordeel

Een project met gunningvoordeel is een project van een organisatie waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht, of op welke manier de CO₂-Prestatieladder in de aanbesteding is gevraagd. Gemeente Ooststellingwerf voert nooit opdrachten vanuit een aanbesteding uit, waardoor er geen projecten met gunningvoordeel zijn.

5 Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris

5.1 Rapportage volgens ISO 14064-1

De CO₂-emissie-inventaris rapportage is opgesteld volgens de eisen uit ISO 14064-1, paragraaf 9.3.1. In onderstaande tabel is een kruistabel gemaakt van de onderdelen uit ISO 14064-1 en de vermelding in dit dossier.

ISO 14064-1 §9.3.1	BESCHRIJVING	VERMELDING
A	Description of the reporting organization	Verslag, H4
B	Person or entity responsible for the report	Verslag, §4.2
C	Reporting period covered	Verslag, §5.2
D, E	Documentation of organizational and reporting boundaries, including criteria to define significant emissions	Verslag, §4.3
F	Direct GHG emissions	CO ₂ -dashboard, tabblad "CO ₂ -emissie-inventaris", totaal scope 1 en Verslag, §5.4.1
G	Treatment of biogenic CO ₂ emissions and removals	Verslag, §5.5
H	GHG removals	Verslag, §5.5
I	Exclusion of sources or sinks	Verslag, §5.4.2
J	Indirect GHG emissions	CO ₂ -dashboard, tabblad "CO ₂ -emissie-inventaris", totaal scope 2 en business travel, en Verslag, §5.4.1
K	Base year	Verslag, §5.2
L	Changes and recalculations	Verslag, §5.2.1
M	Quantification approaches	Verslag, §5.3
N	Changes to methodologies	Verslag, §5.3.1
O, T	Emission or removal factors used	Verslag, §5.3
P, Q	Uncertainties	Acties, planning en verantwoordelijkheden, tabblad "dataverzameling", en Verslag, §5.6
R	Statement in accordance with ISO 14064-1	Verslag, §5.1
S	Verification	Verslag, §5.7

5.2 Referentiejaar en rapportagejaar

Het jaar 2023 dient als referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen en het monitoren van de CO₂-uitstoot. Dit rapport betreft rapportagejaar 2023. Alle volgende paragrafen in dit hoofdstuk betreffen het rapportagejaar zoals hier vermeld en de organisatie zoals omschreven in hoofdstuk 4 van dit CO₂-verslag.

5.2.1 Significante veranderingen en herberekeningen

Er zijn geen wijzigingen geweest in de keuze van het referentiejaar en de berekeningen van CO₂-emissies van dat jaar en daaropvolgende jaren.

5.3 Kwantificeringsmethoden

Voor het kwantificeren van de CO₂-uitstoot is gebruik gemaakt van een Excelmodel waarbij alle energieverbruiken worden omgerekend naar CO₂-emissies. De bronnen van de energieverbruiken worden vermeld in het Excel document van de CO₂-emissie-inventaris van de organisatie. De emissiefactoren van de website www.co2emissiefactoren.nl worden gehanteerd, zoals omschreven in handboek 3.1 van de CO₂-Prestatieladder en volgens de toepassing zoals omschreven op www.co2emissiefactoren.nl. Omdat het gaat om specifieke emissiefactoren op nationaal niveau, zijn de gehanteerde emissiefactoren zeer geschikt voor het omrekenen van de data van de broeikasgas activiteiten naar de daarmee gepaard gaande CO₂-emissies. De emissiefactoren van de organisatie zullen te allen tijde meegaan met wijzigingen in de emissiefactoren van handboek 3.1 en daaropvolgende handboeken van de CO₂-Prestatieladder.

Er zijn geen verwijderingsfactoren van toepassing.

5.3.1 Veranderingen van kwantificeringsmethoden

Er zijn geen wijzigingen geweest in kwantificeringsmethoden.

5.3.2 Onzekerheden

Zie voor een volledig overzicht van de onzekerheden hoofdstuk 5.6.

5.4 CO₂-emissie berekeningen

5.4.1 CO₂-emissies

In onderstaande tabel zijn de verbruiken en bijbehorende CO₂-emissies weergegeven voor scope 1, 2 en business travel.

TABEL M1. OVERZICHT CO ₂ -EMISSIONS, GEHELE ORGANISATIE					2023 Heel jaar
TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 1	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Aardgasverbruik	87.851	m ³	2.079	182,6	32%
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	375	liter	2.821	1,1	0%
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	96.825	liter	3.256	315,3	56%
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	3.921	liter	2.821	11,1	2%
Brandstofverbruik wagenpark - CNG	522	kg	2.608	1,4	0%
Totaal scope 1				511,4	
TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 2	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	0	kWh	456	-	0%
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	1.181.617	kWh	0	-	0%
Totaal scope 2				-	
TYPE EMISSIONSTROOM BUSINESS TRAVEL	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	281.308	km	193	54,3	10%
Zakelijk vervoer - openbaar vervoer	53.387	km	20	1,1	0%
Totaal business travel				55,4	
TOTALE EMISSIONS SCOPE 1, 2 EN BUSINESS TRAVEL				566,7	

5.4.2 Uitsluiting van overige GHG-emissies

In handboek 3.1 van de CO₂-Prestatieladder is de rapportage van de CO₂-emissie-inventaris over alle broeikasgassen, uitgedrukt in CO₂-equivalenten nog niet verplicht. Het is dus niet vereist overige gassen, niet zijnde CO₂ (CH₄, N₂O, HFC's, PFC's en SF₆) die vrijkomen bij operaties van de organisatie, mee te nemen in de emissie-inventaris. Dit geldt ook voor koudemiddelen (refrigerants) en smeermiddelen. Daarom worden deze uitgesloten van deze emissie-inventaris rapportage.

5.5 Verbranding van biomassa en GHG-verwijderingen

Er vonden geen verbranding van biomassa en geen GHG-verwijderingen plaats. Ook heeft er geen compensatie plaatsgevonden.

5.6 Onzekerheden en impact

De volgende onzekerheden zijn aangetroffen tijdens het proces:

1. Bij enkele panden wordt om onduidelijke redenen het energieverbruik geschat (SJV – standaard jaar verbruik). Bij sommige panden is het SJV hoger dan het ODA of andersom. Hierdoor is het niet duidelijk wat nu het werkelijke verbruik is. Er is voor gekozen om het hoogste verbruik aan te houden. Ook is er één pand dat nog geen slimme meter heeft (Heerenweg 108 – Donkerbroek).
2. Er staat een aggregaat bij het gemeentehuis. Deze wordt echter zo weinig gebruikt, dat het te verwaarlozen valt op het gehele brandstofverbruik. Er is daarom voor gekozen om dit niet te splitsen, maar dit is verwerkt in brandstoffen wagenpark. Naar inschatting gaat het om maximaal 100 liter op jaarbasis.
3. Er worden mogelijk zakelijke kilometers met het OV afgelegd, maar daar is geen inzicht in. Er zijn een aantal medewerkers van Ooststellingwerf die een NS kaart van de werkgever hebben. Maar hoe die gebruikt wordt is niet bekend.
4. Daarnaast worden er wel OV kosten gedeclareerd, maar dat zijn geen kilometers. Op die code waar dat op betaald wordt, worden ook bijvoorbeeld kosten voor lunch of diner

betaald. Er is voor gekozen om het totaal van deze kosten mee te nemen als zijnde OV-kosten. De werkelijke OV-kilometers liggen lager dan in de huidige footprint. Dit wordt voor de volgende jaren los van elkaar gemonitord.

5. Er zijn enkele elektrische auto's aanwezig (3 stuks), maar de data hiervan is (nog) niet beschikbaar. De wagens worden nu geladen bij gemeentelijke panden. Mogelijk wordt incidenteel een keer extern geladen. Deze externe ladingen zijn nu niet meegenomen in de footprint. Dit zal marginaal zijn.
6. Bij Kuipenstreek 8 is een openbare laadpaal aanwezig. De verbruiken van deze laadpaal worden meegenomen in het totale energieverbruik van het pand. Het is zaak om op termijn deze verbruiken er uit te filteren. Dit is immers elektriciteit die (deels) afgenomen wordt door derden.
7. De inzet van HVO100 is nog niet bestuurlijk afgestemd. Dit is de eerste actie die uitgevoerd moet worden voor deze reductiemaatregel. Er is wel voldoende draagvlak voor de reductiemaatregel. Bestuurlijke afstemming volgt na ambtelijk advies over vorm van implementatie HVO100.
8. Eventuele onzekerheden/aannames rondom berekeningen zijn opgenomen in het CO2 Dashboard.
9. Op het moment van schrijven is nog geen duidelijkheid over het verduurzamen van het vastgoed van de gemeente. De verantwoordelijke binnen de gemeente gaat met pensioen en werkt momenteel twee nieuwe collega's in die de taken van hem gaan overnemen. Samen met andere collega's wordt gewerkt aan een aantal scenario's voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Deze voorstellen worden aan de raad voorgelegd, waarna een besluit zal worden genomen rondom het verduurzamen van het vastgoed in de komende jaren. Door onzekerheden rondom welk scenario zal worden aangenomen kon er nog niet gerekend worden met besparingen van energiezuinige maatregelen van het vastgoed in het plan van aanpak. De verwachting en hoop is dat het plan van aanpak en de reductiedoelstellingen in de toekomst positief kunnen worden bijgesteld.

5.7 Verificatie

De organisatie heeft ervoor gekozen om de emissie-inventaris niet apart te laten verifiëren door een extern bureau. De CO₂-emissie-inventaris zal tijdens de externe audit middels een steekproef geverifieerd worden.

6 Voortgang en ambitiebepaling

6.1 Ambitie

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om reductiedoelstellingen op te stellen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Om te kunnen bepalen hoe ambitieus de doelstellingen en maatregelen zijn van de organisatie is gekeken naar sectorgenoten en is de maatregellijst van SKAO ingevuld.

6.1.1 Vergelijking met sectorgenoten

- **Sectorgenoot 1 | Gemeente Leeuwarden (N3)**
 CO₂-footprint in referentiejaar (2019): 15.384 ton CO₂
 CO₂-footprint in 2022: 7.079 ton CO₂
 Doelstelling scope 1, 2 en business travel: 100% in 2030 ten opzichte van 2019 voor de gemeentelijke organisatie (excl. verbonden partijen)
 Meest significante maatregelen in het plan van aanpak:
 - Inkoop Nederlandse groene stroom;
 - Verduurzamen gemeentelijk vastgoed;
 - Verduurzamen sporthallen;
 - Overstap op duurzamere brandstof zoals blauwe diesel;
 - Elektrische auto's voor handhaving;
 - Straatverlichting vervangen voor LED;
 - Deels thuiswerken.
- **Sectorgenoot 2 | Gemeente Fryske Marren (N4)**
 CO₂-footprint in referentiejaar (2019): 2.757 ton CO₂
 CO₂-footprint 2023: 1.212 ton CO₂
 Doelstelling scope 1, 2 en business travel: 77% in 2030 ten opzichte van 2019
 Meest significante maatregelen in het plan van aanpak:
 - Verduurzamen van wagenparken (elektrificatie)
 - Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed
 - Inkopen van groen gas
 - 100% Inkoop van groene stroom uit Nederlandse zon- en windenergie
 - Beter inregelen van installaties, zoals warmtesystemen

6.1.2 SKAO maatregellijst

De algemene conclusie naar aanleiding van de maatregellijst is dat de organisatie nog wel stappen te zetten heeft. De komende jaren wordt ingezet op het verminderen van het fossiele verbruik, zoals het inzetten van volledig elektrische auto's en het gebruik van biobrandstoffen.

6.2 CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang

Onderstaande doelstellingen zijn gebaseerd op CO₂-reductiemaatregelen die te vinden zijn in het plan van aanpak in het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden". Hier staan tevens de doorberekeningen van de scope 1, 2 en business travel doelstellingen.

6.2.1 Hoofddoelstelling

HOOFDDOELSTELLING SCOPE 1 EN 2

Gemeente Ooststellingwerf wil in 2027 ten opzichte van 2023 75% minder CO₂ uitstoten

Deze doelstelling is absoluut.

JAARLIJKSE DOELSTELLING SCOPE 1 EN 2

2024	1%
2025	45%
2026	70%
2027	75%

Vanaf volgend referentiejaar kan er een voortgang in de doelstelling worden beschreven.

6.2.2 Subdoelstellingen

SUBDOELSTELLINGEN		
	DOELSTELLING	VOORTGANG
Scope 1	82%	Nvt.
Scope 2	0% *	Nvt.
Business travel	2%	Nvt.
Groene stroom	Blijvend inzetten 100% groene stroom	Nvt.
Alternatieve brandstoffen	Min. 90% inzet HVO100	Nvt.
Energieverbruik	9%	Nvt.

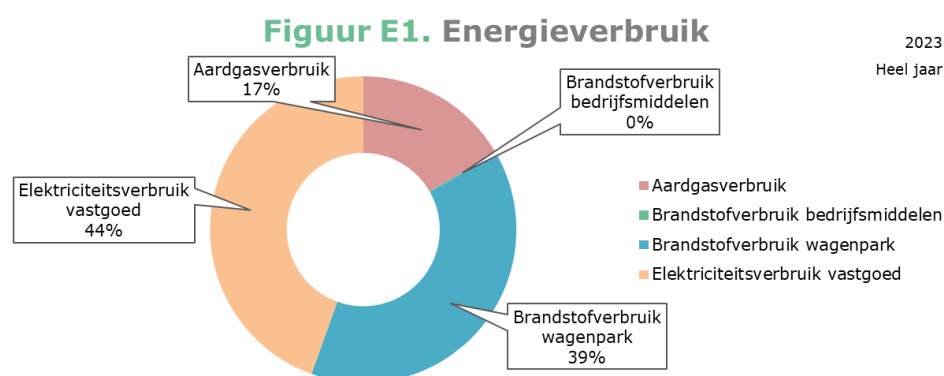
* gemeente Ooststellingwerf heeft momenteel door de inzet van 100% groene stroom geen scope 2 uitstoot.

6.3 Energiebeoordeling

Middels de energiebeoordeling wordt inzicht verkregen in de grootste energieverbruikers binnen de organisatie. Deze beoordeling wordt uitgevoerd conform ISO 50001. De CO₂-Prestatieladder vereist dat er inzicht wordt verkregen in de 80% grootste verbruikers. Hierdoor kunnen de belangrijkste processen, gebouwen en/of activiteiten die bijdragen aan het energieverbruik en mogelijk ook de CO₂-uitstoot effectief aangepakt worden. De analyse is gebaseerd op berekeningen uit het Excel document "CO₂-dashboard".

6.3.1 Identificatie grootste energiestromen

In onderstaande figuur worden de top 80% grootste energiestromen in GJ weergegeven.

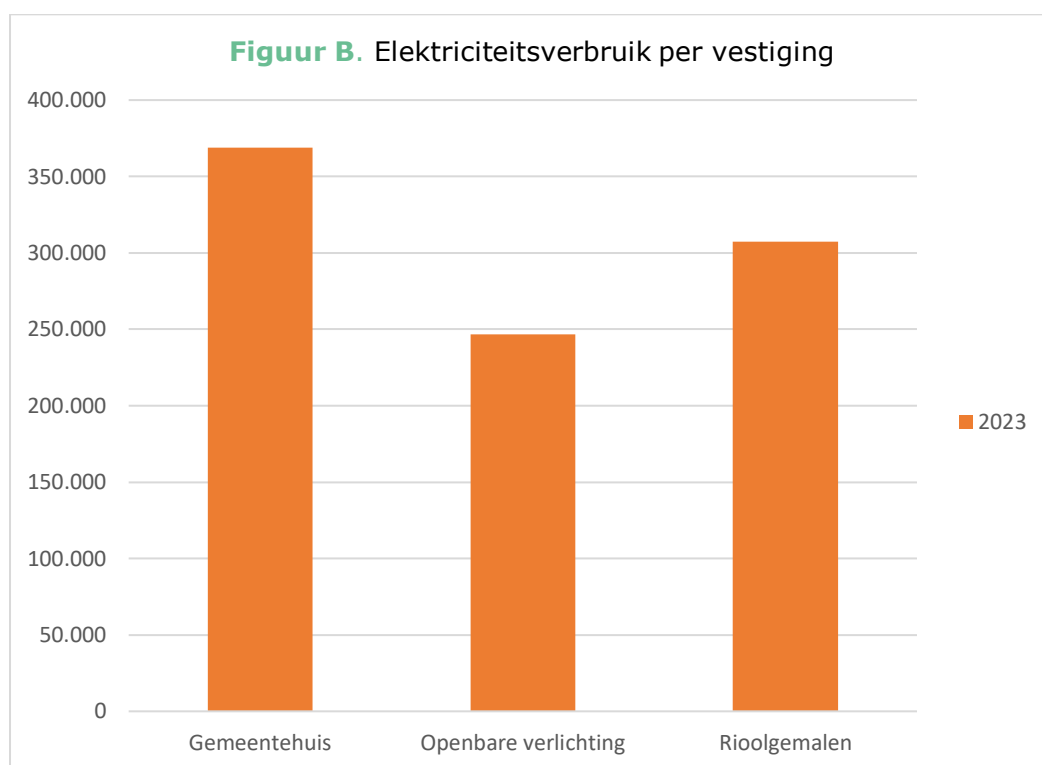
De geïdentificeerde grootste energiestromen worden hieronder geanalyseerd.

6.3.2 Analyse elektriciteitsverbruik

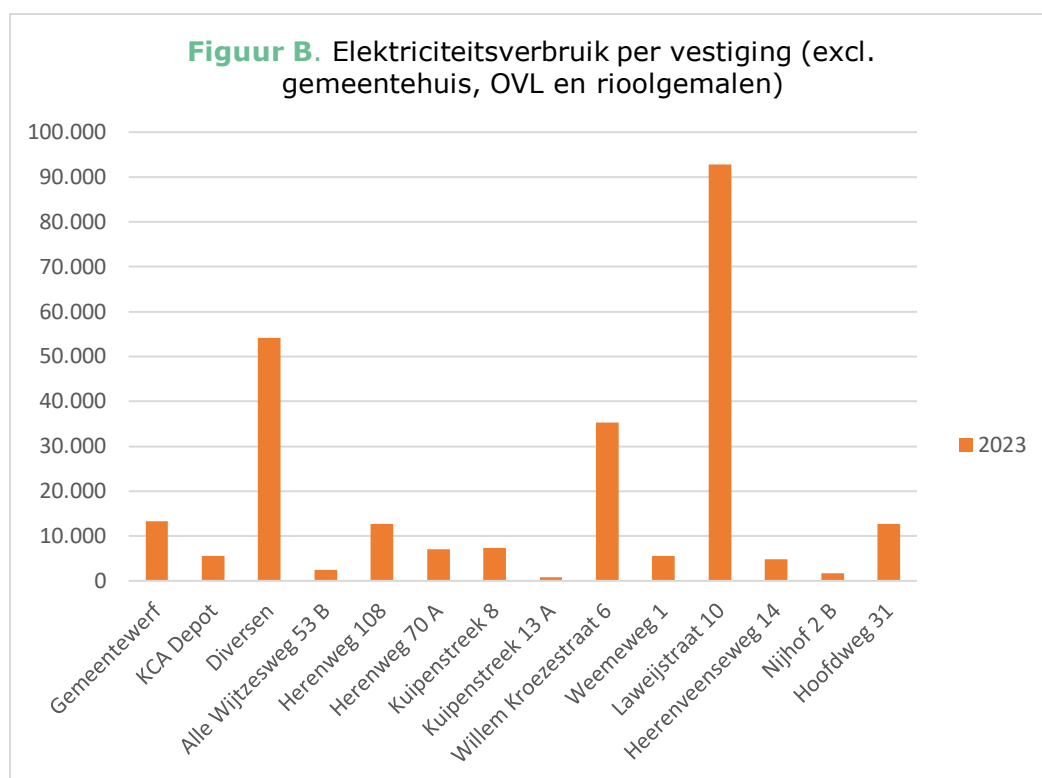
Dit is het eerste jaar dat er een energiebeoordeling wordt uitgevoerd voor de cijfers over het elektriciteitsverbruik van de gemeente Ooststellingwerf. Bij analyse van de cijfers is duidelijk dat er drie grote verbruikers uit springen: het gemeentehuis, de openbare verlichting en de rioolgemalen. De komende jaren zullen we, na het opstellen van de footprints, kunnen rapporteren over de voortgang in energieverbruik.

Het hoge energieverbruik van het gemeentehuis heeft te maken met de installatie van warmtepompen. Het gemeentehuis wordt nagenoeg volledig verwarmd middels deze warmtepompen. Er zijn gasgestookte ketels aanwezig, maar deze worden enkel ingezet tijdens onderhoud van de warmtepompinstallatie of als back-up bij eventuele uitval van de warmtepompen. Een mogelijke verklaring voor het relatief hoge energieverbruik van het gemeentehuis zou kunnen zijn dat er een serverruimte in het gemeentehuis is waar een server continu draait en ook continu gekoeld wordt. Ook heeft het gemeentehuis een archiefruimte die continu gekoeld wordt. Hier is enkele jaren geleden reeds onderzoek naar gedaan. Bij dit onderzoek zijn onder andere tussenmeters geplaatst en is het energieverbruik vergeleken met het energieverbruik van een vergelijkbaar gemeentehuis (Weststellingwerf). Dit onderzoek heeft geen vreemde zaken aan het licht gebracht.

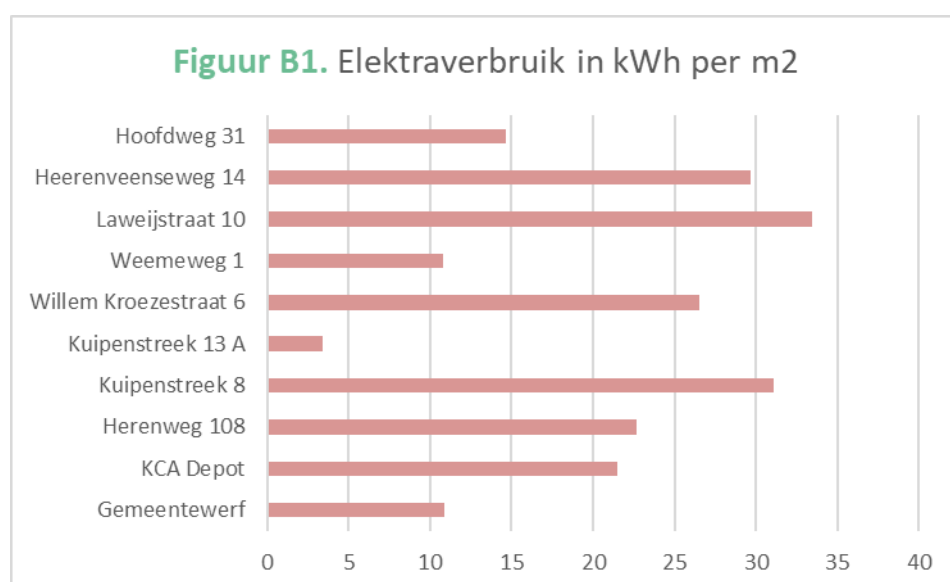
De openbare verlichting is in de hele gemeente Ooststellingwerf inmiddels al voorzien van LED. Wel wordt er ingezet op het toepassen van dim-protocollen om het energieverbruik verder naar beneden te brengen.

Bij analyse van de overige elektriciteitsverbruikers is ook te zien dat er twee locaties bovenuit steken voor wat betreft het energieverbruik. Dit betreffen de Willem Kroezestraat 6 en de Laweijstraat 10. De Laweijstraat 10 betreft een verzamelgebouw met diverse basisscholen, peuterspeelzaal, speeltheek, jongerenruimte en consultatiebureau.

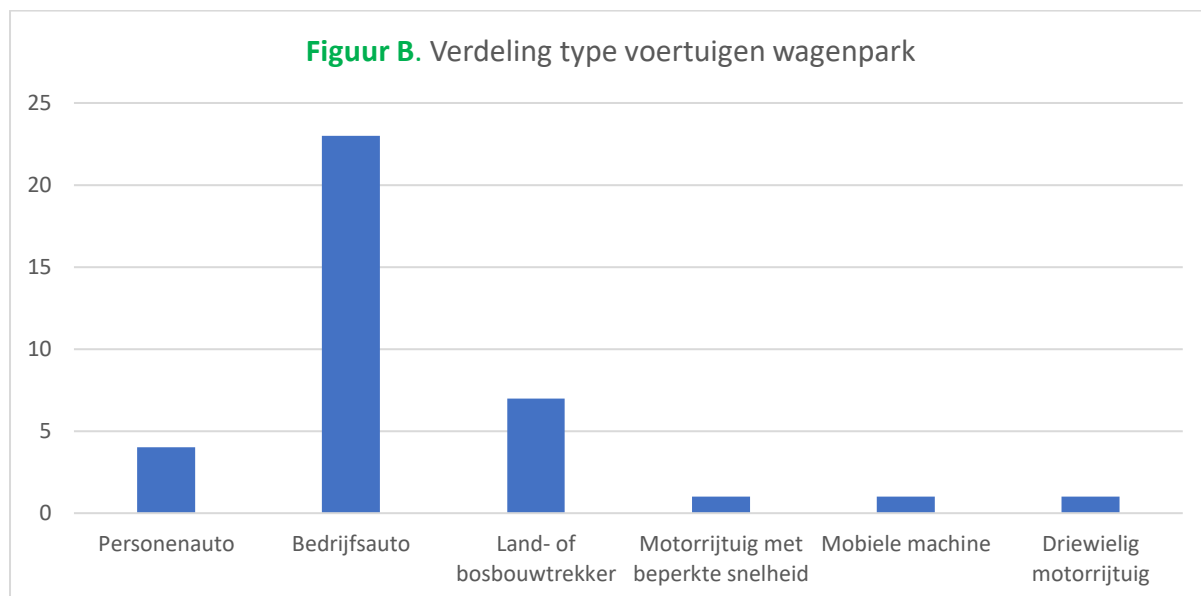
De locaties verschillen enorm qua gebruiksoppervlakte. Zo is het verzamelgebouw op de Laweijstraat 10 ruim 2700 m² groot, terwijl het KCA depot nog niet 10% van dit gebruiksoppervlakte heeft (256 m²). Daarom is er ook gekeken naar het elektriciteitsverbruik per vierkante meter.

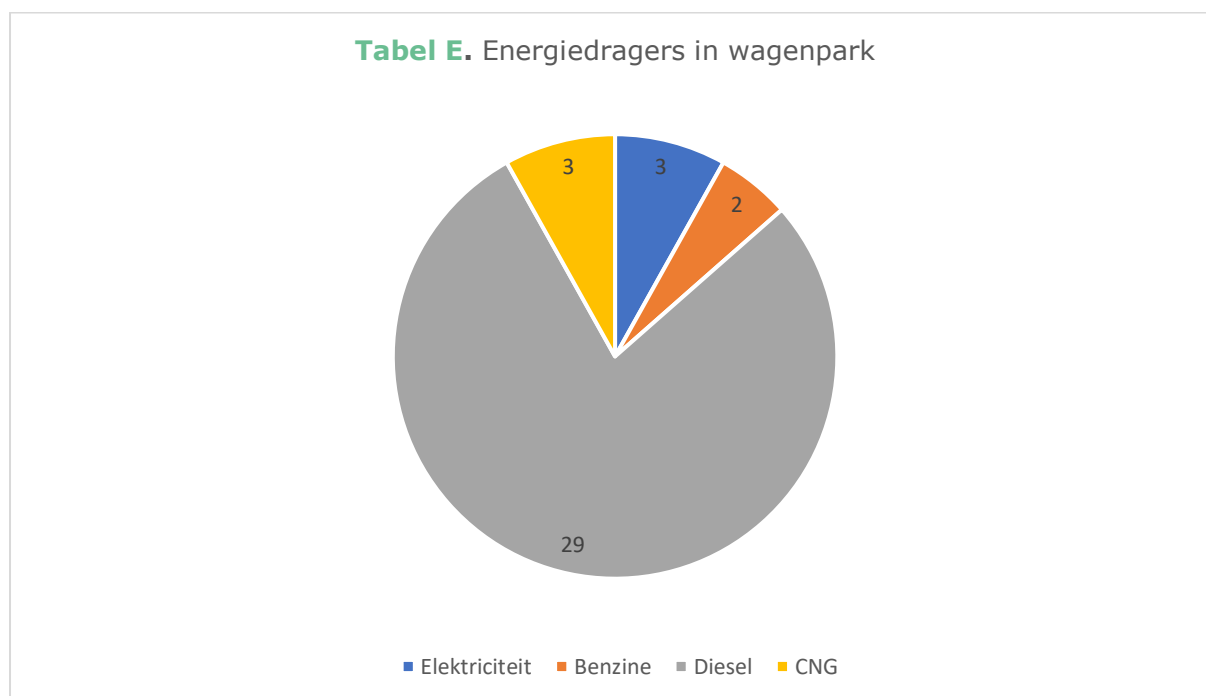
Hieruit valt op te maken dat de vestigingen elkaar niet erg veel ontlopen en op Kuipenstreek 13 A na allemaal tussen de 10 en 35 kWh per vierkante meter gebruiken. Het gemeentehuis is weggelaten uit deze grafiek. Dit pand wordt namelijk verwarmd met warmtepompen en heeft een verbruik van 248 kWh per vierkante meter.

6.3.3 Analyse brandstofverbruik wagenpark

Het wagenpark van de gemeente Ooststellingwerf bestaat uit totaal 37 wagens. Deze wagens zorgen voor 39% van het energieverbruik van de gemeente. Hiervan is het grootste gedeelte bedrijfswagens, namelijk 23 stuks. Daarna is de land- of bosbouwtrekker de grootste categorie met 7 voertuigen.

In onderstaande tabel E is te zien dat het grootste gedeelte van de wagens een dieselmotor heeft. Dit betreft totaal 84% van het wagenpark. Dit is ook de reden dat in de footprint van de gemeentelijke organisatie 56% van de uitstoot voor rekening komt van het gebruik van diesel. Inmiddels zijn de eerst drie elektrische voertuigen aangeschaft.

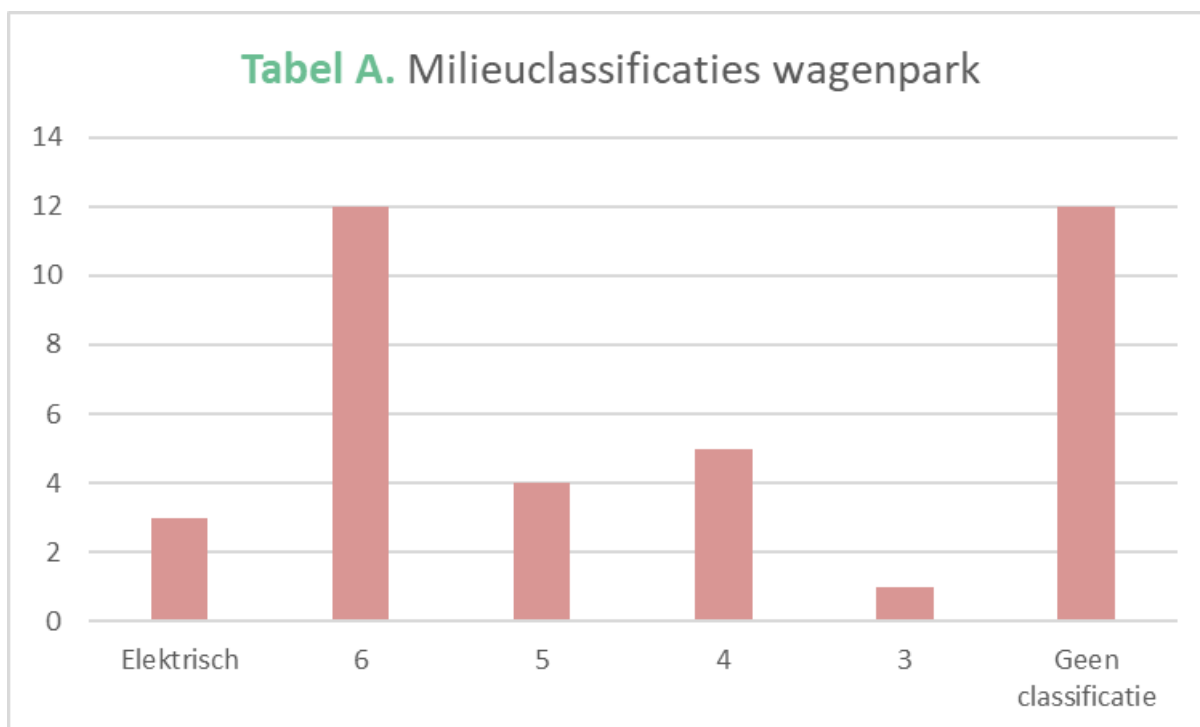

Uit onderstaande tabel D komt naar voren dat een gedeelte van het wagenpark nog een verouderde motor heeft (euro 5 of lager). Een groot gedeelte van het wagenpark, 12

voertuigen, heeft al de energiezuinigste dieselmotor. Het vervangen van de 10 voertuigen met oude dieselmotor biedt nog voldoende verduurzamingskansen.

Er is inmiddels ook een vervangingsplan voor de komende jaren. Grofweg de helft van het huidige wagenpark wordt in de komende drie jaar vervangen. Bij de meeste wagens wordt gekeken of een elektrisch voertuig kan worden aangeschaft als alternatief. De verwachting is dan ook dat de komende jaren de energieboordeling flink beter zal worden.

Naast het plan om de voertuigen waar mogelijk te vervangen door elektrische voertuigen, zullen genoeg voertuigen nog geen geschikt elektrisch alternatief hebben. Daar waar dit niet kan, bijvoorbeeld bij de landbouwvoertuigen, zal de gemeente inzetten op het toepassen van biobrandstoffen.

6.3.4 Conclusies en aanbevelingen

Dit jaar is voor het eerst een energiebeoordeling uitgevoerd. Gebaseerd bovenstaande analyses worden maatregelen benoemd die ervoor kunnen zorgen dat het gas-, elektriciteits- en brandstofverbruik de komende jaren afnemen.

- Uitvoeren onderhoud aan klimaatinstallaties;
- Inzet op dimprotocollen openbare verlichting;
- Verduurzaming/elektrificatie van het wagenpark;
- Verduurzamingsscenario vaststellen voor vastgoedportfolio.

6.4 Conclusie ambitiebepaling

Gemeente Ooststellingwerf heeft naar aanleiding van bovenstaande vergelijkingen en de maatregellijst geconcludeerd dat de reductiedoelstelling gepresenteerd in de volgende paragraaf voldoende ambitieus is. In vergelijking met andere organisaties zetten wij al goede stappen op het gebied van de inzet van groengas, HVO100 en het verduurzamen van het wagenpark. We lopen nog iets achter op het gebied van vastgoed, maar willen we de komende jaren tijd stappen in zetten. De organisatie schat zichzelf daarom op het gebied van CO₂-reductie in als middenmoot vergeleken met sectorgenoten. Als we een routekaart vastgoed vaststellen zouden we aansluiting kunnen zoeken met de koplopers.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten en onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Gemeente Ooststellingwerf. Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	P. Vermeer & M. de Soet, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -Prestatieladder Verslag 2023
Datum:	17-09-2024
Versie:	1.0
Verantwoordelijke projectleider:	K. Wierenga

Bijlagen

Bijlage A – Organizational boundary

Verdieping op de organisatie

Bestuur

Het college van Burgemeester en Wethouders bestaat bij de gemeente Ooststellingwerf uit de burgemeester, gemeentesecretaris en vier wethouders:

- Burgemeester Jack Werkman
- Gemeentesecretaris Willem Mutter
- Wethouder Esther Verhagen (OoststellingwerfsBelang)
- Wethouder Gerben But (GroenLinks)
- Wethouder Jelke Nijboer (PvdA)
- Wethouder Jan van Weperen (VVD)

Eigen organisatie

Binnen de gemeentelijke organisatie horen de volgende werklocaties:

- Gemeentehuis – 't Oost 11, Oosterwolde
- Gemeentewerf – Nanningaweg 47c, Oosterwolde

De gemeente is eigenaar van een aantal gebouwen. Aangezien het hier vaak gaat om gebouwen waar energie wordt verbruikt (gas en elektra), heeft dit effect op de CO₂-uitstoot van de gemeente. Hieronder wordt aangegeven welke factoren er mee worden genomen om te kunnen bepalen van welk vastgoed het energieverbruik mee moet worden genomen:

- De gemeente betaalt de energierekening. Deze gas- en elektriciteitsverbruiken worden meegenomen in de CO₂-footprint.
- Vastgoed die de gemeente huurt. Het energieverbruik wordt doorbelast aan de gemeente en het verbruik wordt om die reden meegenomen in de CO₂-footprint.

Met het bovenstaande in gedachten, worden de volgende locaties toegerekend aan de organisatorische grens van de gemeente Ooststellingwerf:

- Vaart ZZ 67, Appelscha³
- Schoolstraat 12, Donkerbroek⁴
- Herenweg 108 Donkerbroek
- Nijhof 2 B Donkerbroek⁵
- Heerenveenseweg 14 Oldeberkoop
- Kuipenstreek 8 Oosterwolde FR
- Kuipenstreek 13 A Oosterwolde FR
- Weemeweg 3 Oosterwolde FR
- Willem Kroezestraat 6 Waskemeer
- Laweijstraat 10 Haulerwijk
- Hoofdweg 31 Elsloo
- Nanningaweg 47b, Oosterwolde (KCA depot)

Dit bovenstaand vastgoed is opgenomen in de CO₂-footprint van de gemeente. Op het certificaat wordt niet al dit vastgoed benoemd. Dit is gekozen omdat er een aantal panden tussen zitten waarvan onbekend is hoelang deze nog in het bezit van de gemeente blijven, maar er plannen zijn deze gebouwen af te stoten of te slopen. Daarnaast is besloten om twee toiletgebouwen

³ Staat geregistreerd in sommige portalen als *Alle Wijzesweg 53 B*, betreft gymnastieklokaal – bijbehorende postcode 8426AG.

⁴ Staat geregistreerd in sommige portalen als *Herenweg 70 A Donkerbroek* – bijbehorende postcode 8435XV.

⁵ Betreft toiletgebouw met douchegelegenheid, heeft geen eigen nummer en staat geregistreerd op het adres van het nutsgebouw.

(Heerenveenseweg 14 Oldeberkoop en Nijhof 2 B Donkerbroek) niet op de nemen op het certificaat. Daarom is de vastgoedlijst zoals benoemd in paragraaf 4.3 en onderaan bijlage A korter dan de vastgoedlijst hierboven zoals meegenomen in de footprint.

Naast bovenstaand vastgoed, is er ook sprake van vastgoed waarbij de gemeente eigenaar is van het pand, het energiecontract afgesloten, maar de energierekening doorbelast aan de hurende partij. De gemeente heeft deze gebouwen meegenomen in MeerJarenOnderhoudsPlanning (MJOP). De gemeente is hierdoor verantwoordelijk voor verduurzaming van het vastgoed. Maatregelen voor het verduurzamen van het vastgoed worden meegenomen in de maatregelenlijst ofwel Plan van Aanpak. Omdat de energierekening niet wordt betaald, dit wordt gedaan door de hurende partij, neemt de gemeente dit ook niet mee binnen de footprint van de CO2 prestatieladder.

Dit overzicht zal jaarlijks worden bijgewerkt.

Wagenpark en materieel

De gemeente heeft een aantal materiele bezittingen die van invloed zijn op de CO₂-uitstoot. Denk hierbij aan voertuigen en machines die worden ingezet voor dienstreizen van medewerkers en het uitvoeren van beheer en onderhoudstaken. Het brandstofverbruik van al deze middelen wordt meegenomen in de CO₂-footprint. Het overzicht van deze bezittingen zal jaarlijks worden bijgewerkt naar de laatste stand van zaken. Daarnaast is de gemeente als eigenaar verantwoordelijk voor het reduceren van het verbruiken dan wel voor het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Openbare verlichting

De gemeente is eigenaar van de openbare verlichting op de gemeentelijke grond. Denk hierbij aan straatverlichting,abri's en verkeerslichten. Het elektriciteitsverbruik van deze verlichting wordt meegenomen in de CO₂-footprint. Daarnaast is de gemeente als eigenaar verantwoordelijk voor het reduceren van de verbruiken dan wel voor het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Gemalen en pompen

De gemeente is eigenaar van de gemalen en pompen die worden gebruikt om het waterniveau op peil te houden en/of af te pompen, welke buiten eigendom van het waterschap vallen. Het energieverbruik van deze gemalen en pompen worden meegenomen in de CO₂-footprint van de gemeente. Daarnaast is de gemeente als eigenaar verantwoordelijk voor het reduceren van de verbruiken dan wel voor het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Kunstwerken (bruggen en tunnels)

De gemeente is eigenaar van bruggen en tunnels in de openbare ruimte. Energieverbruik inzake bijvoorbeeld het bedienen van- en het verlichten van deze objecten wordt meegenomen in de CO₂-footprint. Daarnaast is de gemeente als eigenaar verantwoordelijk voor het reduceren van het verbruiken dan wel voor het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Vaststellen van de verbonden partijen

Voor Gemeente Ooststellingwerf, zijnde een overheid, is onderzocht wat de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen zijn. Deze informatie is gehaald uit de begroting van 2023. Hieronder worden de verschillende verbonden partijen toegelicht.

Gemeenschappelijke regeling 1 – Veiligheidsregio Fryslân

Omschrijving: De veiligheidsregio Fryslân is een regionaal samenwerkingsverband in de provincie Friesland dat verantwoordelijk is voor veiligheid en crisisbeheersing. Het omvat verschillende organisaties zoals brandweer, politie, geneeskundige hulpverlening en gemeenten. De regio richt zich op preventie, paraatheid en hulpverlening bij rampen en crises. Door middel van gezamenlijke coördinatie en afspraken zorgt de veiligheidsregio voor een geïntegreerde aanpak van veiligheidsvraagstukken in de regio.

Deelnemers: Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Vlieland, Waadhoeke, Weststellingwerf

Mate van zeggenschap: Binnen de Veiligheidsregio Fryslân is het stemrecht verdeeld op basis van gelijkheid tussen de verschillende gemeenten. Elke gemeente heeft een gelijke stem binnen de besluitvorming van de veiligheidsregio, ongeacht de grootte of bevolkingsaantal van de gemeente. Dit betekent dat elke gemeente binnen de veiligheidsregio een gelijke invloed heeft bij het nemen van beslissingen over veiligheid en crisisbeheersing in de regio. Voor de gemeente Ooststellingwerf betreft dit 1/18^e stem: 5,6%.

Conclusie: Gezien de grote van het samenwerkingsverband en de lage mate van zeggenschap wordt Veiligheidsregio Fryslân niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Gemeenschappelijke regeling 2 – FUMO (Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving)

Omschrijving: Regionale Uitvoerings Dienst (RUD), expertisebundeling door samenwerken. De FUMO functioneert als de backoffice voor gemeenten en provincie. Het loket voor aanvragers blijft bij de bevoegde gezagen van deze taken. Doel van de FUMO is het realiseren van een goede leefomgeving en natuurlijk het leveren van goede producten. Ook ligt de focus op de voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet.

Deelnemers: Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Vlieland, Waadhoeke, Weststellingwerf, Provincie Friesland en waterschap Friesland.

Mate van zeggenschap: Er wordt voorzien in meervoudig stemrecht. De stemverhouding vloeit rechtstreeks voort uit de jaarlijkse financiële bijdrage van de deelnemers, waarbij het aantal stemmen per deelnemer wordt bepaald door de bijdrage, gebaseerd op het takenpakket als bedoeld in artikel 4, eerste lid, te delen door 150.000 en het alsdan verkregen aantal stemmen af te ronden naar boven op hele stemmen. Het stemrecht van de gemeente Ooststellingwerf is hiermee 5%.

Conclusie: Gezien de grote van het samenwerkingsverband en de lage mate van zeggenschap wordt FUMO niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Gemeenschappelijke regeling 3 – Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorheen Hûs en Hiem)

Omschrijving: De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit, voorheen bekend als Hûs en Hiem, is een onafhankelijke adviesinstantie in Friesland die zich richt op de ruimtelijke kwaliteit en het behoud van cultureel erfgoed in de gebouwde omgeving. De commissie adviseert over

bouwplannen, architectuur, stedenbouw en landschapsonwerp, waarbij ze toeziet op de esthetische en historische waarde van ontwikkelingen in de openbare ruimte en het behoud van het karakter van steden, dorpen en landschappen. Haar adviezen dragen bij aan de zorgvuldige en kwalitatieve inpassing van nieuwe bouw- en ontwikkelingsprojecten, waarbij rekening wordt gehouden met de identiteit en het erfgoed van de omgeving.

Deelnemers: Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Vlieland, Waadhoeke en Weststellingwerf.

Mate van zeggenschap: de gemeente Ooststellingwerf heeft 1/17^e (5,8%) stem als het gaat om wijzigingen omtrent de gemeenschappelijke regeling.

Conclusie: Gezien de grote van het samenwerkingsverband en de lage mate van zeggenschap wordt Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Gemeenschappelijke regeling 4 – GR Sociale Werkvoorziening Fryslân

Omschrijving: Sociale Werkvoorziening Fryslân is een bedrijfsvoerings-organisatie conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) en heeft als enige doel het invullen van het formele werkgeverschap van sociale werkvoorziening (SW) - medewerkers. De GR SW 'Fryslân' heeft geen zelfstandige inhoudelijke bedrijfsvoering, maar is doorgeefluik voor arbeidscapaciteit aan Caparis NV. De feitelijke bedrijfsvoering vindt plaats bij Caparis NV. Caparis voert middels dienstverleningsovereenkomsten de uitvoering van de sociale werkvoorziening uit in opdracht van de acht gemeenten. De daarbij behorende financiële bijdrage betalen de gemeenten rechtstreeks aan Caparis NV.

Deelnemers: Opsterland, Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Smallingerland en Tytsjerksteradiel

Mate van zeggenschap: de gemeente Ooststellingwerf heeft een zeggenschap van 12,5%.

Conclusie: Gezien Sociale Werkvoorziening Fryslân slechts een doorgeefluik voor arbeidscapaciteit betreft en geen inhoudelijke bedrijfsvoering heeft en de mate van zeggenschap beperkt is, wordt dit niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van de gemeente Ooststellingwerf.

Gemeenschappelijke regeling 5 – Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022

Omschrijving: Binnen de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022 (SDF) werken de Friese gemeenten samen aan de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel van de regeling is specialistische zorg en ondersteuning leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.

Deelnemers: Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Vlieland, Waadhoeke, Weststellingwerf, Provincie Friesland en waterschap Friesland.

Mate van zeggenschap: Instemming in het portefeuillehouders overleg vindt plaats op basis van het principe dat iedere gemeente één stem heeft: 1/18 (5,6%)

Conclusie: Gezien de grote van het samenwerkingsverband en de lage mate van zeggenschap wordt Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022 (SDF) niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Deelneming 1 – NV Bank Nederlandse Gemeenten

Omschrijving: De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Deelnemers: De Nederlandse staat, 11 provincies, een hoogheemraadschap en diverse gemeenten waaronder gemeente Ooststellingwerf.

Mate van zeggenschap: de gemeente Ooststellingwerf heeft 0,01% stemrecht met haar aandelen.

Conclusie: Gezien de lage mate van zeggenschap wordt de NV Bank Nederlandse Gemeenten niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Deelneming 2 – OMRIN (Afvalsturing Friesland NV en Friesland Milieu NV)

Omschrijving: OMRIN zamelt het afval in van overheden en bedrijven en bewerkt en verwerkt dit op een professionele en milieuhygiënisch verantwoorde manier.

Deelnemers: Gemeente Ooststellingwerf met 36 andere gemeenten in Friesland en o.a. Groningen.

Mate van zeggenschap: Gemeente Ooststellingwerf houdt 120 aandelen-A in Afvalsturing Friesland N.V., dit komt overeen met een belang van (afgerond) 2,8% in het totaal geplaatste kapitaal. Gemeente Ooststellingwerf houdt 10.315 aandelen-C in N.V. Fryslân Milieu, dit komt overeen met een belang van (afgerond) 7% in het totaal geplaatste kapitaal.

Conclusie: Gezien de lage mate van zeggenschap worden beide NV's niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Verbonden partij 1 – Recreatieschap voor het Drenthse landschap

Omschrijving: Het Recreatieschap ondersteunt de gemeenten in de vitalisering en groei van de vrijetijdssector. Dat doet zij met haar projecten, met kennis en de inzet van het stimuleringsfonds voor recreatie en toerisme. Daarnaast speelt zij een belangrijke rol binnen de toeristische informatievoorziening en ontwikkelt en onderhoudt het Recreatieschap recreatieve routes en netwerken.

Deelnemers: alle Drentse gemeenten en de gemeente Ooststellingwerf.

Mate van zeggenschap: Het bestuur van de het recreatieschap bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende gemeenten. Elk lid van het bestuur heeft stemrecht en kan deelnemen aan de besluitvorming.

Het stemrecht wordt dus verdeeld over de vertegenwoordigers van deze verschillende belangengroepen. Het stemrecht van de gemeente Ooststellingwerf is 7,7%

Conclusie: Gezien de grote van het samenwerkingsverband en de lage mate van zeggenschap wordt Recreatieschap voor het Drenthse landschap niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Verbonden partij 2 – Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.

Omschrijving: OVEF koopt middels een inkoopcollectief gas en elektriciteit voor haar leden in.

Deelnemers: Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Vlieland, Waadhoeke, Weststellingwerf en Provincie Friesland.

Mate van zeggenschap: gemeente Ooststellingwerf is 1 van de 18 deelnemers en heeft hiermee 1/18 stemrecht (5,55%).

Conclusie: Gezien de grote van het samenwerkingsverband en de lage mate van zeggenschap wordt Coöperatie Openbare verlichting & Energie Fryslân U.A. niet meegenomen binnen de organisatiegrenzen van gemeente Ooststellingwerf.

Verbonden partij 3 – Stichting Comprix

Omschrijving: Stichting Comprix is verantwoordelijk voor het openbaar basisonderwijs in de gemeenten Weststellingwerf, Ooststellingwerf en Opsterland.

Deelnemers: OWO gemeenten

Mate van zeggenschap: geen, er is een eigen bestuur bij de stichting

Conclusie: de relatie tussen de gemeente en de stichting is het voldoen aan wettelijke taak inzake instandhouding van kwalitatief goed openbaar primair onderwijs in een genoegzaam aantal scholen. De gemeente geeft de stichting subsidie om de wettelijke taak te kunnen uitvoeren. Aangezien de gemeente geen invloed heeft, omdat de stichting een eigen bestuur heeft, wordt de Stichting Comprix niet meegenomen in de boundary van de gemeente Ooststellingwerf.

Verbonden partij 4 – Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde

Omschrijving: De stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed beheert en exploiteert en houdt de voorziening (= de Kampus) in stand voor de huidige gebruikers (= het Stellingwerf College, Kunst & COO en de Openbare Bibliotheek). Maar ook voor culturele evenementen en overige activiteiten in het openbaar belang en voor de inwoners van Ooststellingwerf. De Stichting is volle eigenaar en is verantwoordelijk voor de meerjarige instandhouding van de Kampus.

Deelnemers: gemeente Ooststellingwerf

Mate van zeggenschap: geen; er is een eigen bestuur bij de stichting

Conclusie: Aangezien de gemeente geen invloed heeft, omdat de stichting een eigen bestuur heeft, wordt de Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde niet meegenomen in de boundary van de gemeente Ooststellingwerf.

Toepassing van de methodiek

Om te bepalen welke verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen moeten worden meegenomen in de organizational boundary van Gemeente Ooststellingwerf, is gebruik gemaakt van de methode volgens *Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, hoofdstuk 4*. Daarbij is de *Bijlage bij de Praktische Gids voor overheden m.b.t. verbonden partijen (1 april 2021)* toegepast. Na het opstellen van de longlist en vervolgens de shortlist heeft gemeente Ooststellingwerf een analyse uitgevoerd om de operationele invloed te bepalen volgens het GHG-protocol. Dit is gedaan aan de hand van o.a. de gemeentelijke jaarstukken 2022, statuten en regelementen. Hier zijn de volgende conclusies uit voortgekomen over het toewijzen van CO₂-emissies aan de organisatie:

- Er zijn geen verbonden partijen die worden meegenomen in de boundary

Vaststelling van de organizational boundary

De organizational boundary zoals deze op het certificaat wordt vermeld is als volgt:

Gemeente Ooststellingwerf

Met de volgende werklocaties:

- Gemeentehuis
- Gemeentewerf

adres en plaatsnaam

't Oost 11, Oosterwolde
Nanningaweg 47c, Oosterwolde

Waarbij de onderstaande gebouwen worden gerekend tot de gemeentelijke vastgoedlijst:

- Vaart ZZ 67, Appelscha⁶
- Schoolstraat 12, Donkerbroek⁷
- Weemeweg 3 Oosterwolde FR
- Willem Kroezestraat 6 Waskemeer
- Laweijstraat 10 Haulerwijk
- Hoofdweg 31 Elsloo
- Nanningaweg 47b, Oosterwolde (KCA depot)

Bestaande uit de volgende materiële bezittingen die in eigendom zijn van de organisatie:

- Wagenpark en materieel
- Riolen en gemalen
- Kunstwerken (bruggen en tunnels)
- Openbare verlichting

Bestaande uit de volgende verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen:

- Geen

⁶ Staat geregistreerd in sommige portalen als *Alle Wijzesweg 53 B*, betreft gymnastieklokaal – bijbehorende postcode 8426AG.

⁷ Staat geregistreerd in sommige portalen als *Herenweg 70 A Donkerbroek* – bijbehorende postcode 8435XV.

Bijlage B – Initiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. De organisatie dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Als gemeentelijke organisatie is Ooststellingwerf van origine sleutelfiguur bij het opstarten en deelnemen aan initiatieven. Binnen de gemeente Ooststellingwerf is intern geïnventariseerd aan welke initiatieven wordt deelgenomen en is samengebracht in deze bijlage.

Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met bedrijven en andere overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm van de SKAO om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de organisatie in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor de organisatie (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

Lopende initiatieven

Friese Energie Tafel (FET)

De FET is een samenwerkingsverband dat zich inzet voor schone energie in Friesland. Vier pijlers: warmtetransitie & energiebesparing, duurzame opwerk elektriciteit, energie-infrastructuur en mienskipsenergie. De regie wordt gepakt op verschillende opgaven. De FET is het vervolg op de Regionale Energiestrategie (RES) Fryslân. Voor de overgang naar meer schone energie en minder CO₂-uitstoot is het belangrijk om samen te werken over gemeentegrenzen heen. Daarom is Nederland opgedeeld in dertig energieregio's. Fryslân is daar één van. Binnen de regio's werken overheden, inwoners, bedrijfsleven, netbeheerders, energiecoöperaties en maatschappelijke organisaties samen aan de energietransitie. Hun afspraken leggen ze vast in een Regionale Energiestrategie. Provincie Fryslân, alle Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân, Friese Energie Alliantie (11 maatschappelijke organisaties en Lander).

Vereniging Circulair Friesland

Fryslân is vastbesloten om van haar provincie de meest circulaire regio in 2025 te maken. Fryslân is ambitieus op weg naar dit doel. Dit betekent: niet praten, maar vooral dóen. Aan deze ambitie werken we ieder voor zich én samen. Omdat dat sterker is. Daarvoor is de vereniging. Betrokken partners zijn bedrijven, overheden, onderwijsinstellingen en (maatschappelijke) organisaties.

P10

Als P10 kennen we de inwoners van de regio. We zitten dagelijks bij ze aan tafel. We kennen hun zorgen en we kennen hun innovatieve oplossingen op het gebied van bijvoorbeeld zorg, duurzaamheid en landbouw. Bouwen aan sterke regio's doen we met elkaar, in een open dialoog. P10 verbindt regio en rijksoverheid. Betrokken partners zijn 32 gemeenten verspreid over heel Nederland.

Community of Practice SKAO

De Stichting Klimaatbestendig Aanbesteden en Ondernemen heeft een Community of Practice (CoP) opgericht. Deze CoP biedt de gelegenheid voor gemeenten om kennis te delen, ervaringen uit te wisselen en gezamenlijk te werken aan het behalen van CO₂-reductiedoelstellingen. We leren van successen en uitdagingen van andere gemeenten en delen onze eigen successen en uitdagingen. Zo zetten we gezamenlijk een netwerk neer van gemeenten die hard aan de slag zijn met het reduceren van de CO₂-uitstoot.

De Transitievisie Warmte

Deze is opgesteld in OWO-verband (samen met de gemeenten Opsterland en Weststellingwerf). Hierin wordt energiebesparing en met name energiebesparing via na-isolatie van woningen en gebouwen, als eerste logische stap genoemd. Dit is een eerste stap die inwoners in hun eigen tempo kunnen zetten. Op deze manier worden de gebouwen al klaar gemaakt om op termijn ook aardgasvrij te worden.

Het is nog niet voor elke buurt en voor elk dorp duidelijk hoe aardgasvrij verwarmen eruit kan komen te zien. De verwachting is dat dit voor het overgrote deel individuele oplossingen zullen zijn: all-electric warmtepompen of hybride warmtepompen in combinatie met groen gas. Alleen in de grotere dorpen zijn er misschien enkele kleinschalige warmtenetten mogelijk. Dit moet nader onderzocht worden. Figuur 3 geeft een beeld van de warmteopties als alternatief voor aardgas voor de gemeente Ooststellingwerf.

Het minimaal benodigde isolatieniveau hangt af van het uiteindelijke warmtesysteem. Voor een individuele warmtepomp is minimaal energielabel B nodig, voor een hybride warmtepomp of aansluiting op een warmtenet is label C of D voldoende (dit is afhankelijk van de temperatuur van de warmteoplossing). Dat betekent dat er vooral bij de woningen met een slecht energielabel een verduurzamingsslag moet worden gemaakt.

Op basis van de input vanuit de samenleving bij het opstellen van de visie en de analyse van technische (on)mogelijkheden zijn we tot een aantal inzichten gekomen, die onze ambities tot 2030 bepalen en leidend zijn voor onze aanpak de komende vijf jaar.

1: Focus op CO₂ reductie via energiebesparing

Reductie van aardgasverbruik is voor de OWO-gemeenten de komende jaren het belangrijkste doel voor de warmtetransitie. De aanpak is erop gericht om op vrijwillige basis zoveel mogelijk inwoners mee te laten doen, zodat ze op een voor hun geschikt moment hun woning gaan verduurzamen. Zo zijn ze voorbereid op het moment dat hun dorp of wijk wordt afgekoppeld van het aardgas.

2: 20% energiebesparing realiseren in 2030

In het Klimaatakkoord is de doelstelling geformuleerd om in 2030 20% van alle gebouwen en woningen in Nederland aardgasvrij te verwarmen. Omdat de gebouwen in onze gemeente moeilijker aardgasvrij te maken zijn dan elders in Nederland, waar de gebouwen dichter op elkaar staan en warmtenetten kansrijker zijn, richten wij ons op het behalen van minimaal 20% besparing op aardgasverbruik in gebouwen en woningen in 2030 ten opzichte van 2019. Waar dat relatief eenvoudig is, zullen we uiteraard ook inzetten op aardgasvrij. Dit is onze ambitie en daarop willen we de komende jaren monitoren en handelen.

3: Communiceren en handelingsperspectief bieden

Als gemeenten gaan we ervan uit dat een substantieel deel van onze inwoners en ondernemers bereid is hun gebouwen te verduurzamen op een door hen zelfgekozen moment. Veel mensen vinden het echter complex en tijdrovend om te achterhalen wat verstandige maatregelen zijn en deze vervolgens te laten uitvoeren. Daarnaast is informatie vaak tegenstrijdig of zitten er commerciële belangen achter. Dit leidt ertoe dat mensen afwachten.

Om onze inwoners handelingsperspectief te geven, willen we starten met OWO-brede meerjaren publiciteitscampagne om de bewustwording en het kennisniveau te vergroten. Daarnaast willen we gezamenlijk (en in aanvulling op het digitale en telefonische energieloket) een 'energiebureau' opzetten. Dit bureau helpt inwoners (en met name de achterblijvers) op maat om verduurzamingsmaatregelen uit te voeren. Voorbeelden hiervan zijn hulp bij het maken van technische keuzes, bij de financiering en het verkrijgen van subsidies, bij het opvragen van offertes en het contracteren van bedrijven, tot en met de uiteindelijke uitvoering. Hierbij hebben de OWO-gemeenten afgesproken samen uitvoer te geven aan de aanpak van energiearmoede en slecht geïsoleerde woningen.